

POSTANOWIENIE

Dnia 3 sierpnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXII Wydział Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodnicząca sędzia SO Beata Piwowarska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 sierpnia 2020 r. w Warszawie

sprawy z powództwa **G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Gdańsku**

przeciwko **Naczelnej Izbie Aptekarskiej z siedzibą w Warszawie**

o ochronę dóbr osobistych i zakazanie czynów nieuczciwej konkurencji

postanawia: oddalić wniosek G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Gdańsku o udzielenie zabezpieczenia roszczeń.

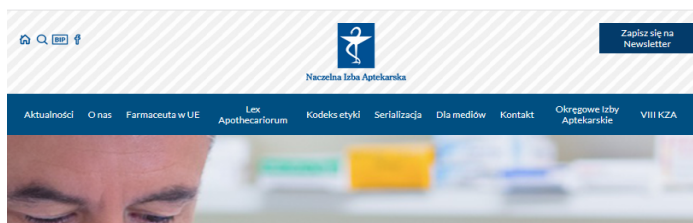
Uzasadnienie

20 lipca 2020 r. G. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Gdańsku, na podstawie art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz art. 24 w zw. z art. 43 i art. 448 k.c., wniosła o:

I. nakazanie Naczelnej Izbie Aptekarskiej z siedzibą w Warszawie zaprzestania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na temat rzekomych nieprawidłowości w funkcjonowaniu aplikacji powódki „(...) .pl” (dalej: „Aplikacja”), jakoby postępowanie spółki stanowiło „patologię”, która rzekomo miała gromadzić dane o stanie zdrowia pacjentów i profilować te dane w sposób niezgodny z prawem, a także jakoby spółka w sposób nielegalny pobierała dane z Systemu E-Zdrowie (P1), jak również jakoby powódka stosowała nieetyczne praktyki godzące w dobre imię farmaceutów oraz szkodzące pacjentom;

II. zasądzenie od pozwanej na rzecz Stowarzyszenia Puckie Hospicjum kwoty 50.000 zł;

III. zobowiązanie pozwanej do niezwłocznego usunięcia, nie później niż w terminie 3 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku, w całości i trwale, oświadczenia pozwanej z 1 lipca 2020 roku, które zostało opublikowane na stronie: [https://www.\(...\)](https://www.(...))

KOMUNIKAT NIA W SPRAWIE NIELEGALNEGO POZYSKIWANIA DANYCH Z PLATFORMY P1 PRZEZ SIĘĆ APTEK GEMINI

W związku z artykułem opublikowanym w serwisie gazetaprawna.pl, Naczelna Izba Aptekarska pragnie wyrazić głęboki sprzeciw wobec działań podjętych przez spółkę Gemini, polegających, jak wskazują autorzy artykułu, na nieuprawnionym pobieraniu danych o stanie zdrowia polskich pacjentów a następnie poddawaniu tychże pacjentów procesom profilowania.

Należy wskazać, że system P1 z którego pobierane są wspomniane informacje zawiera wrażliwe dane medyczne pacjentów m.in. dostęp do e-recept, na podstawie których można tworzyć opis stanu zdrowia chorych zwykle objęty tajemnicą lekarską i aptekarską. Także Ministerstwo Zdrowia sprzeciwia się opisanym w przedmiotowym artykule praktykom, kierując zawiadomienie do prokuratury oraz jednostki zajmującej się walką z cyberprzestępczością.

Działania podjęte przez sieć aptek Gemini podważają zaufanie do aptek oraz farmaceutów. Podkreślenia również wymaga, że wdrożenie e-recepty odbywało się przy dużym zaangażowaniu aptekarzy z całej Polski, z ogromną korzyścią dla polskich chorych a praktyki stosowane przez sieć Gemini nierzadko trud tej ogromnej pracy.

Szczególne oburzenie Naczelnej Izby Aptekarskiej wzbudza zwłaszcza inicjatywa-konkurs zorganizowany przez wspomnianą sieć aptek, która w zamian za zachęcanie pacjentów do rezerwowania leków z e-recept za pomocą aplikacji receptagemin.pl, oferuje farmaceutom bonusy żywieniowe do restauracji. Powyższe działanie jest co najmniej poniżające dla osób wykonujących zawód zaufania publicznego, jakimi są farmaceuci. Pokazuje jednocześnie metody jakimi posługuje się spółka aby pozyskać wrażliwe dane.

Opisane działania sieci godzą w wizerunek farmaceuty, dlatego Naczelna Izba Aptekarska oraz członkowie samorządu aptekarskiego apelują do przedstawicieli rządu o podjęcie działań, których celem będzie ukroczenie nieetycznych praktyk godzących w dobre imię farmaceutów, a tym samym szkodzących pacjentom. Ponadto Naczelna Izba Aptekarska wnosi do wszystkich organów o zainteresowanie się przedmiotowym problemem oraz o podjęcie skutecznych działań eliminujących opisaną patologię.

Załącznik:
Korespondencja dotycząca konkursu organizowanego przez sieć aptek Gemini.

IV. nakazanie pozwanej, w terminie 7 dni od uprawomocnienia się wyroku, na własny koszt, opublikowania w górnej części strony www. (...) (dalej: „Portal”), bezpośrednio pod menu nawigacyjnym i główną ramką zawierającą nazwę Portalu, w czarnej ramce o rozmiarze nie mniejszym niż 750 pikseli x 350 pikseli, stanowiącej stałej treści Portalu, stanowiącej element stałej treści Portalu,

ukazującej się każdorazowo przy wyświetleniu głównej strony Portalu, niezależnie od zastosowanej przeglądarki internetowej (tj. w taki sposób, aby zawartość nie była kategoryzowana jako reklama, w szczególności poprzez oprogramowanie blokujące przekazy reklamowe), na białym tle, czarną czcionką Times New Roman 12 i z co najmniej pojedynczą interlinią (zgodnie z formatowaniem programu Microsoft Word), bez zastosowania jakichkolwiek zabiegów umniejszających znaczenie, rangę i powagę tekstu lub ograniczających możliwość zapoznania się z nim, przeprasza o treści: „Przepraszamy G. sp. z o. o. za rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji na temat aplikacji: (...)i.pl”, w tym za użycie sformułowania „patologia” w odniesieniu do postępowania Spółki, która miała rzekomo gromadzić dane o stanie zdrowia pacjentów i profilować te dane w sposób niezgodny z prawem.

Informujemy, że stanowiska dotyczące aplikacji tworzyliśmy bez wcześniejszego zapoznania się z zasadami działania tego oprogramowania, nie zadając spółce G. jakichkolwiek pytań i nie dając możliwości wyjaśnienia funkcjonalności aplikacji.

Prosimy o niekierowanie się naszymi wcześniejszymi komunikatami jako nieaktualnymi i dotkniętymi poważną wadą prawną.

Naczelna Izba Aptekarska”

oraz utrzymywania tej treści w Portalu nieprzerwanie przez okres 30 dni od dnia opublikowania

V. nakazanie pozwanej, w terminie 7 dni od uprawomocnienia się wyroku, na własny koszt, opublikowania w górnej części strony: „Zaufaj mi, jestem farmaceutą”, pod adresem: [https://www. \(...\)](https://www. (...)) (dalej: „Portal 1”), bezpośrednio pod menu nawigacyjnym i główną ramką zawierającą nazwę Portalu 1, w czarnej ramce o rozmiarze nie mniejszym niż 750 pikseli x 250 pikseli, stanowiącej element stałej treści Portalu 1, ukazującej się każdorazowo przy wyświetleniu głównej strony Portalu 1, niezależnie od zastosowanej przeglądarki internetowej (tj. w taki sposób, aby zawartość nie była kategoryzowana jako reklama, w szczególności poprzez oprogramowanie blokujące przekazy reklamowe), na białym tle, czarną czcionką Times New Roman 12 i z co najmniej pojedynczą interlinią (zgodnie z formatowaniem programu Microsoft Word), bez zastosowania jakichkolwiek zabiegów umniejszających znaczenie, rangę i powagę tekstu lub ograniczających możliwość zapoznania się z nim, przeprasza o treści:

„Przepraszamy G. sp. z o. o. za rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji na temat aplikacji: (...)i.pl”, w tym za użycie sformułowania „patologia” w odniesieniu do postępowania Spółki, która miała rzekomo gromadzić dane o stanie zdrowia pacjentów i profilować te dane w sposób niezgodny z prawem.

Informujemy, że stanowiska dotyczące aplikacji tworzyliśmy bez wcześniejszego zapoznania się z zasadami działania tego oprogramowania, nie zadając spółce G. jakichkolwiek pytań i nie dając możliwości wyjaśnienia funkcjonalności aplikacji.

Prosimy o niekierowanie się naszymi wcześniejszymi komunikatami jako nieaktualnymi i dotkniętymi poważną wadą prawną.

Naczelna Izba Aptekarska”

oraz utrzymywania tej treści w Portalu 1 nieprzerwanie przez okres 30 (trzydziestu) dni od dnia opublikowania (poprzez funkcję „Przypnij na górze”).

Wniosła przy tym o udzielenie zabezpieczenia roszczeń, poprzez

VI. nakazanie pozwanej powstrzymania się od rozpowszechniania nieprawdziwych oraz naruszających dobra osobiste powódki informacji na temat rzekomych nieprawidłowości w funkcjonowaniu Aplikacji, jakoby postępowanie spółki stanowiło „patologię”, która rzekomo miała gromadzić dane o stanie zdrowia pacjentów i profilować te dane w sposób niezgodny z prawem, a także jakoby w sposób nieuprawniony pobierała dane z Systemu E-zdrowie (P1) oraz stosowała nieetyczne praktyki godzące w dobre imię farmaceutów oraz szkodzące pacjentom – na okres jednego (1) roku;

oraz

VII. opublikowanie w terminie 2 dni od dnia doręczenia pozwanej postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia roszczeń, w górnej części strony Portalu, bezpośrednio pod menu nawigacyjnym i główną ramką zawierającą nazwę Portalu, w czarnej ramce o rozmiarze nie mniejszym niż 750 pikseli x 350 pikseli, stanowiącej element stałej treści Portalu, ukazującej się każdorazowo przy wyświetleniu głównej strony Portalu, niezależnie od zastosowanej przeglądarki internetowej (tj. w taki sposób, aby zawartość nie była kategoryzowana jako reklama, w szczególności poprzez oprogramowanie blokujące przekazy reklamowe), na białym tle, czarną czcionką Times New Roman 12 i z co najmniej pojedynczą interlinią (zgodnie z formatowaniem programu Microsoft Word), bez zastosowania jakichkolwiek zabiegów umniejszających znaczenie, rangę i powagę tekstu lub ograniczających możliwość zapoznania się z nim, komunikatu o następującej treści:

„Informujemy, że wcześniejsze stanowiska dotyczące aplikacji „(...) .pl” realizowanej przez spółkę G. sp. z o. o. tworzyliśmy bez wcześniejszego zapoznania się z zasadami działania tego oprogramowania, nie zadając spółce G.i jakichkolwiek pytań i nie dając możliwości wyjaśnienia funkcjonalności aplikacji.

Prosimy o niekierowane się naszymi wcześniejszymi komunikatami jako nieaktualnymi i dotkniętymi poważną wadą prawną.

Naczelna Izba Aptekarska”

na okres 3 miesięcy od dnia doręczenia pozwanej postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia roszczeń.

Na podstawie art. 756² § 1 pkt 1 k.p.c. wniosła o zagrożenie pozwanej nakazaniem zapłaty na rzecz powódki sumy pieniężnej w wysokości po 15 000 zł:

- za każdy przypadek naruszenia przez pozwaną (lub osoby występujące w jej imieniu) obowiązków określonych postanowieniem o udzieleniu zabezpieczenia,
- za każdy dzień opóźnienia w publikacji oświadczenia z pkt VII *petitum*.

Sąd ustalił:

G. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Gdańsku, w której 100 % udziałów posiada G. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Gdańsku, prowadzi działalność gospodarczą, m.in. w zakresie prowadzenie portali internetowych, przetwarzania danych i zarządzania stronami internetowymi. (dowód: wydruk informacji KRS k. 36-41)

Naczelna Izba Aptekarska z siedzibą w Warszawie jest naczelnym podmiotem samorządu zawodu aptekarskiego w Polsce. Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o Izbach

Aptekarskich (Dz.U.2019.1419 j.t.), jej podstawowym celem i zadaniem jest reprezentacja zawodowych, społecznych i gospodarczych interesów tego zawodu.

1 lipca 2020 r. pozwana opublikowała na swej stronie internetowej pod adresem www. (...) oświadczenie o treści: *W związku z artykułem opublikowanym w serwisie (...).pl, (...).*

Należy wskazać, że system P. z którego pobierane są wspomniane informacje zawiera wrażliwe dane medyczne pacjentów m.in. dostęp do e-recept, na podstawie których można tworzyć opis stanu zdrowia chorych zwykle objęty tajemnicą lekarską i aptekarską. Także Ministerstwo Zdrowia sprzeciwia się opisanym w przedmiotowym artykule praktykom, kierując zawiadomienie do prokuratury oraz jednostki zajmującej się walką z cyberprzestępczością. Działania podjęte przez sieć aptek G. podważają zaufanie do aptek oraz farmaceutów. Podkreślenia również wymaga, że wdrożenie e-recepta odbywało się przy dużym zaangażowaniu aptekarzy z całej Polski, z ogromną korzyścią dla polskich chorych a praktyki stosowane przez sieć G. niwelują trud tej ogromnej pracy.

Szczególne oburzenie Naczelnej Izby Aptekarskiej wzbudza zwłaszcza inicjatywa-konkurs zorganizowany przez wspomnianą sieć aptek, która w zamian za zachęcanie pacjentów do rezerwowania e-recept za pomocą aplikacji (...).pl, oferuje farmaceutom bon żywnościowy do restauracji. Powyższe działanie jest co najmniej poniżające dla osób wykonujących zawód zaufania publicznego, jakim są farmaceuci. Pokazuje jednocześnie metody jakimi posługuje się spółka by pozyskać wrażliwe dane.

Opisane działania sieci godzą w wizerunek farmaceuty, dlatego Naczelna Izba Aptekarska oraz członkowie samorządu aptekarskiego apelują do przedstawicieli rządu o podjęcie działań, których celem będzie ukrócenie nieetycznych praktyk godzących w dobre imię farmaceutów, a tym samym szkodzącym pacjentom. Ponadto Naczelna Izba Aptekarska wnosi do wszystkich organów o zainteresowanie się przedmiotowym problemem oraz o podjęcie skutecznych działań eliminujących patologię. (dowód: wydruk ze strony internetowej k.43-44)

Wcześniej, 23 czerwca 2020 r. w (...) opublikowano artykuł pt. (...) który powstał w oparciu o wypowiedzi wiceprezesa Naczelnej Izby Aptekarskiej M.T. i w związku z poinformowaniem prasy o tym, że pozwana złożyła w Urzędzie Ochrony Danych Osobowych zawiadomienie z wnioskiem o wszczęcie kontroli wobec powódki i jej aplikacji. (dowód: artykuł prasowy k.67-72)

30 czerwca 2020 r. w (...) ukazał się kolejny artykuł pt. (...). (dowód: artykuły k.73-80) W tym samym dniu wiceprezes M.T. na swoim profilu na T. opublikował informację dotyczącą polityki prywatności na stronie (...).pl: *Nie ma znaczenia, czy dane dostępne do AKTYWNYCH recept, które można w każdej chwili zrealizować przechowuje serwer A., czy laptop pana G. na strychu. Poza serwerem (...) nie mają prawa być przechowywane NIGDZIE.* (dowód: print-sreen k. 46-48)

1 lipca 2020 r. w (...) ukazały się kolejne artykuły: (...). 5 lipca 2020 r. (...) opublikował artykuł pt. (...), a 6 lipca 2020 r. artykuł pt. (...). 6 lipca 2020 r. na łamach (...) ukazał się artykuł pt. (...). Poruszono w nich problemy prawidłowości i zgodności z prawem działań powodowej spółki. (dowód: wydruki artykułów k.82, 84, 86-90, 92-95, 97) Po opublikowaniu tych artykułów prasowych Ministerstwo Zdrowia, Rzecznik Praw Obywatelskich i Urząd Ochrony Danych Osobowych wszczęły postępowania wyjaśniające w związku z przetwarzaniem danych osobowych w ramach należącej do powódki aplikacji (...).pl. (dowód: wydruk pisma podsekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia do RPO k.53-55; wydruk

pisma RPO do Prezesa UODO k.57-59; wydruk pisma przedstawiciela UODO do powódki k.61-62; wydruk Interpelacji nr 8532 do Ministra Zdrowia w sprawie działania spółki G. k.64)

2 lipca 2020 r. powódka wezwała pozwaną do zaprzestania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji. Wezwanie pozostało bez odpowiedzi. (dowód: wezwanie k.99)

Sąd zważył:

1. Odnosnie do naruszenia dóbr osobistych:

Zgodnie z art. 23 k.c., dobra osobiste człowieka, jak w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego, niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Art. 24 § 1 stanowi natomiast, że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może także żądać dopełnienia przez naruszającego czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności złożenia oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych. (§ 2) Stosownie do przepisu art. 448 zdanie pierwsze k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu czyje dobro osobiste zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Ochrona dóbr osobistych służy także osobom prawnym (przez art. 43 k.c.), choć przepisy art. 23, 24 i 448 k.c. znajdują do nich jedynie odpowiednie zastosowanie. Do osób prawnych można stosować wprost jedynie art. 24 k.c., pozostałe zaś z uwzględnieniem odmienności strukturalnych i funkcjonalnych osób fizycznych i prawnych. Zakres dóbr osobistych przysługujących tym podmiotom nie jest jednakowy. Przepis art. 43 k.c. nie chroni dóbr osobistych związanych immanentnie z osobą fizyczną, jak życie, zdrowie, wolność sumienia, kult osoby zmarłej. Przy wyznaczaniu zakresu ochrony dóbr osobistych osób prawnych podstawowe znaczenie mają cel działalności i funkcja osób prawnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26.10.2006 r., I CSK 169/06). Do katalogu dóbr osobistych osób prawnych należy zaliczyć: dobre imię, sławę, wiarygodność, reputację, renomę, firmę lub nazwę przedsiębiorcy, tajemnicę korespondencji, nietykalność pomieszczeń i tajemnicę przedsiębiorstwa. Nie ulega przy tym wątpliwości, że celem powołanych przepisów nie jest ochrona interesu majątkowego osoby prawnej.

Określenie „renoma” oznacza dobrą opinię, której zakwestionowanie może być odebrane jako podważenie zaufania, będącego immanentnym składnikiem funkcjonowania osoby prawnej. Renoma i reputacja mieszczą w zakresie pojęciowym wyznaczanym przez „dobre imię” (goodwill). (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9.05.2013 r., VI ACa 1291/12) Renoma, rozumiana jest jako pozycja rynkowa przedsiębiorcy, podobnie do jego renomy chronionej przepisami ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 9.06.2005 r. (III CK 622/04): *Dobre imię osoby prawnej jest łączone z opinią, jaką o niej mają inne osoby ze względu na zakres jej*

działalności. Uwzględnia się tu nie tylko renomę wynikającą z dotychczasowej działalności osoby prawnej, ale i niejako zakładaną (domniemaną) renomę osoby prawnej od chwili jej powstania.

Stosownie do art. 23 w zw. z art. 43 k.c. dobre imię stanowi dobro osobiste osoby prawnej i jako takie podlega ochronie na gruncie prawa cywilnego. Jest to jedno z najważniejszych dla niej dóbr, ma bowiem decydujący wpływ na jej pozycję, a jego podważenie może doprowadzić do uniemożliwienia realizacji funkcji osoby prawnej i w konsekwencji zaprzestania jej istnienia. Dobre imię osoby prawnej jest łączone z opinią, jaką o niej mają inne osoby ze względu na zakres jej odpowiedzialności. Uwzględnia się tu nie tylko renomę wynikającą z dotychczasowej działalności, ale i niejako zakładaną (domniemaną) renomę istniejącą od chwili powstania osoby prawnej. Do naruszenia dobrego imienia dochodzi w przypadku rozpowszechniania informacji dyskredytujących osobę prawną (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 29.01.2015 r., VI ACa 499/14), wypowiedzi, które - obiektywnie oceniając - przypisują osobie prawnej niewłaściwe postępowanie mogących spowodować utratę zaufania potrzebnego jej do prawidłowego funkcjonowania w zakresie jej zadań. (wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19.11.2013 r., VI ACa 657/13, Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 25.05.2006 r., I ACa 1331/05, Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 25/04/2013 r., I ACa 102/13)

Przedsiębiorca będący osobą prawną lub niemający osobowości prawnej może sprzeciwić się naruszeniom jego dóbr osobistych, występując na drogę sądową o ich zakazanie i usunięcie skutków dokonanych przez pozwanego naruszeń. Art. 24 § 1 k.c. konstruuje ochronę opartą na domniemaniu bezprawności, która ma charakter obiektywny i polega na sprzeczności z prawem lub z zasadami współżycia społecznego. Za bezprawne uważa się każde działanie naruszające dobra osobiste, o ile nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności je usprawiedliwiających, np. działanie w ramach porządku prawnego lub w obronie uzasadnionego interesu, wykonywanie prawa podmiotowego, zgoda pokrzywdzonego. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19.10.1989 r., II CR 419/98)

Podstawą dochodzenia roszczeń o ochronę przed naruszeniem dobrego imienia osoby prawnej jest możliwość identyfikacji podmiotowej, powiązania działania (naruszenia) z konkretnym podmiotem i wykazania, że działania te były skierowane przeciwko powodowi powodując zagrożenie lub naruszenie konkretnego dobra prawnego. Naruszenie dobrego imienia może polegać bądź na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji, które bezpośrednio lub pośrednio godzą w reputację powoda podważając jego wiarygodność rynkową, bądź na rozpowszechnianiu opinii wartościujących, stanowiących krytykę konkretnego podmiotu. W razie sporu sąd musi uwzględnić, że utrata reputacji może dla wielu osób prawnych oznaczać w skrajnych przypadkach koniec ich istnienia, a równocześnie potrzebę ochrony konsumenta, uczciwości obrotu i wolności krytyki, spod której osoby prawne (także przedsiębiorcy) nie są wyłączone. Zakres swobody oceny sądu jest tu bardzo szeroki.

2. Odnośnie do naruszenia zasad uczciwej konkurencji:

Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na zasadzie wolności gospodarczej i swobody konkurencji. Działania konkurencyjne, bez względu na to, jak dotkliwe skutki mogą wywierać w sferze interesów innych uczestników obrotu, są co do zasady dozwolone, każdy przedsiębiorca funkcjonujący na polskim rynku może więc podejmować działania zmierzające do pozyskiwania kontrahentów – nabywców oferowanych przezeń towarów i usług. Ustawodawca zwraca się przeciwko nim tylko o tyle, o ile są one sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami lub też podważają fundamenty konkurencji jako

takiej. (por.: Wojciech Pyziół, Anna Walaszek-Pyziół Czyn nieuczciwej konkurencji (analiza pojęcia). Przegląd Prawa Handlowego 1994/10/1) W uzasadnieniu wyroku z 11.07.2002 r. (I CKN 1319/00) Sąd Najwyższy stwierdził m.in.: założeniem ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji jest ochrona atrakcyjnej siły przedsiębiorcy oraz jej oddziaływanie na krąg odbiorców. Chodzi o rozgraniczenie między działaniem uczciwym i zgodnym z prawem, a wykraczającym poza ustanowione reguły, nie zaś o ochronę konkretnego osiągnięcia. Ustawa ma na celu zapewnienie prawidłowości zachowania się i działania podmiotów gospodarczych w warunkach wolnej konkurencji i dostępu do rynku na równych prawach. Zgodnie z jej art. 1, ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji reguluje zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji w działalności gospodarczej - w interesie publicznym, przedsiębiorstw oraz klientów, nie może jednak być traktowana jako instrument służący wyeliminowaniu konkurencji w ogóle, w celu zachowania przez przedsiębiorcę dominującej pozycji rynkowej. (tak Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 30.09.1998 r. sygn. akt I ACa 281/98 Apel.-Lub.1999/1/1)

Działalność gospodarczą należy zdefiniować jako działalność wyróżniającą się profesjonalnym charakterem, podporządkowaniem regułom opłacalności i zysku, powtarzalnością działań, uczestnictwem w obrocie gospodarczym. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury, można wymienić cztery zasadnicze typy działalności: wytwórczą, budowlaną, handlową i usługową, z zastrzeżeniem, że w ich obrębie są możliwe dalsze podziały. (por. uchwała Sądu Najwyższego z 6.12.1991 r., III CZP 117/91) Zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie przyjmuje się zgodnie, że działalność pozbawiona tych cech, np. społeczna, artystyczna, charytatywna nigdy nie będzie działalnością gospodarczą w rozumieniu ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Zgodnie z art. 2, przedsiębiorcami w rozumieniu ustawy są osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, które prowadząc - chociażby ubocznie - działalność zarobkową lub zawodową uczestniczą w działalności gospodarczej. Zarobkowy charakter winien być przy tym pojmowany w sensie subiektywnym jako cecha działalności polegająca na osiąganiu za jej pośrednictwem zysków. Należy jednoznacznie podkreślić, że nie jest działalnością zarobkową, a w konsekwencji gospodarczą, działalność prowadzona nie w celu zarobkowym, lecz motywowana wyłącznie innymi względami niż chęć osiągania zysków. Zakresem podmiotowym ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji objęci są przedsiębiorcy w rozumieniu art. 2. Co do zasady ustawa ta reguluje stosunki pomiędzy przedsiębiorcami, zatem podmiotami zdolnymi do popełnienia czynów nieuczciwej konkurencji, są w zasadzie przedsiębiorcy. Powód dochodzący ochrony na podstawie przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji powinien wykazać sprzeczność zachowania pozwanego przedsiębiorcy w rozumieniu art. 2 ustawy z prawem lub dobrymi obyczajami, a także powstanie stanu zagrożenia lub naruszenia jego interesu gospodarczego. Jeśli więc pozwany nie jest przedsiębiorcą – co do zasady - nie można mu przypisać dopuszczenia się czynów nieuczciwej konkurencji zagrażających lub naruszających gospodarczy interes powoda. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 15.02.2012 r., V ACa 5/12)

Stosownie do art. 3 ust. 1, uznanie działania za czyn nieuczciwej konkurencji warunkowane jest kumulatywnym spełnieniem następujących przesłanek:

- czyn ma charakter konkurencyjny,
- narusza lub zagraża interesowi innego przedsiębiorcy lub klienta,
- jest bezprawny, tj. sprzeczny z prawem lub dobrymi obyczajami.

Konkurencyjne są wyłącznie działania zewnętrzne, adresowane do innych uczestników wymiany rynkowej, mające na celu zdobycie klientów dla oferowanych przez nich towarów przez zwiększenie własnej efektywności gospodarczej bądź osłabienie cudzej. Naruszenie lub zagrożenie interesów gospodarczych innych uczestników rynku musi mieć charakter bezpośredni i realny. Muszą one być zdolne wywierać wpływ na innych przedsiębiorców-konkurentów (albo na konsumentów) i niekorzystnie oddziaływać na ich sytuację.

O naruszeniu interesu innego przedsiębiorcy można mówić wtedy, gdy na skutek działania konkurencyjnego nastąpi pogorszenie lub nie nastąpi oczekiwana poprawa możliwości nabywania lub zbywania dóbr bądź usług. Decyduje o tym sposób, w jaki działanie konkurenta jest odbierane przez potencjalnych adresatów. Zważywszy, że prawa przedsiębiorcy uczestniczącego w obrocie mają charakter względny, tylko adresatom działań nieuczciwie konkurencyjnych służyć będzie roszczenie o ich zaniechanie i naprawienie szkody. Obowiązek wskazania i udowodnienia istnienia zagrożenia obciąża występującego z zarzutem nieuczciwej konkurencji. Deliktowy charakter odpowiedzialności nieuczciwego konkurenta uzasadnia także obciążenie powoda obowiązkiem udowodnienia szkody i istnienia związku przyczynowego. (art. 415 i art. 361 § 1 w zw. z art. 6 k.c.)

Naruszenie prawa odnosi się do bezwzględnie obowiązujących przepisów, w szczególności u.z.n.k., przepisów o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym, o ochronie dóbr osobistych, prawa własności, praw autorskich, ochrony konsumentów, kodeksu karnego. Dobrze obyczaję rozumieć należy podobnie do zasad współżycia społecznego jako normy moralne i zwyczajowe stosowane w działalności gospodarczej. O tym, czy dane działanie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, decyduje całokształt okoliczności, a zwłaszcza cel, użyte środki i konsekwencje przedsięwziętych działań. Czyn sprzeczny z prawem może, ale nie musi być zarazem sprzeczny z dobrymi obyczajami, gdyż zależy to od charakteru naruszonych norm. (por. M. Kępiński Problemy ogólne nowej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny 1994/2/1)

Stosownie do art. 14 ust. 1, czynem nieuczciwej konkurencji jest rozpowszechnianie nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd wiadomości o swoim lub innym przedsiębiorcy albo przedsiębiorstwie, w celu przysporzenia korzyści lub wyrządzenia szkody. Mogą to być np. nieprawdziwe i wprowadzające w błąd informacje o wytwarzanych towarach lub świadczonych usługach (ust. 2 pkt 2 art. 14). Zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu z art. 6 k.c., powód jest zobowiązany do udowodnienia (a w postępowaniu zabezpieczającym uprawdopodobnienia) zaistnienia przesłanek warunkujących możliwość zarzucenia pozwanemu czynu stypizowanego w art. 14 ust. 1 u.z.n.k.

Zgodnie z art. 18 ust. 1, w razie dokonania czynu nieuczciwej konkurencji, przedsiębiorca, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać m.in.:

1. zaniechania niedozwolonych działań;
2. usunięcia skutków niedozwolonych działań;
3. złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie;
6. zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego – jeżeli czyn nieuczciwej konkurencji był zawiniony.

Należy przy tym uczynić zastrzeżenie, iż żądanie z pkt 1, może być dochodzone wyłącznie wówczas, gdy w dacie zamknięcia rozprawy istnieje stan naruszenia lub realna groźba naruszenia w przyszłości przez pozwanego reguł uczciwej konkurencji.

Zabezpieczenia roszczeń w tym zakresie udziela się na zasadach ogólnych. Art. 730 § 1 k.p.c. dopuszcza udzielenie zabezpieczenia w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny, przed wszczęciem postępowania, jak i w jego toku (§ 2). Zgodnie z art. 730¹ k.p.c., wniosek powinien zawierać uprawdopodobnienie roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, który istnieje wtedy, gdy jego brak uniemożliwi albo poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi albo poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględnia interesy stron w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę. Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych może nastąpić m.in. przez zajęcie ruchomości - art. 747 pkt 1 k.p.c. Jeżeli jego przedmiotem nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych, w szczególności sąd może unormować prawa i obowiązki stron na czas trwania postępowania - art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c.

Występując z roszczeniami opartymi na różnych podstawach prawnych – przepisach kodeksu cywilnego i ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji spółka G. dopuściła się istotnych błędów i uproszczeń, które uniemożliwiają uwzględnienie wniosku o udzielenie zabezpieczenia, choć stawiane pozwanej zarzuty co do zasady mogą być uznane za naruszające dobra osobiste i interesy gospodarcze powódki.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że spółka G. zdaje się nie dostrzegać znaczenia i skutków zmiany ustawy kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw wprowadzonej ustawą z 13 lutego 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 288) Powołane do życia z dniem 1 lipca 2020 r. sądy własności intelektualnej są właściwe dla rozstrzygania w postępowaniu odrębnym sporów o naruszenie reguł uczciwej konkurencji (art. 479⁸⁹ k.p.c.), już jednak nie o naruszenie dóbr osobistych niezwiązanych z działalnością naukową lub wynalazczą. W konsekwencji, w obecnym stanie prawnym nie jest możliwe zastosowanie jednolitych reguł postępowania do roszczeń opartych na podstawie art. 18 ust. 1 u.z.n.k. oraz art. 24 w zw. z art. 43 k.c.

Założenie uczynione przez powódkę wskazującą na istnienie kumulacji podstaw prawnych roszczeń objętych pozwem nie uwzględnia zasadniczej różnicy pomiędzy przedmiotami chronionymi jako dobro osobiste oraz interesy gospodarcze przedsiębiorcy. W odniesieniu do każdego z nich konieczne jest odrębne, uwzględniające istotę regulacji, wykazanie naruszenia, a więc przedstawienie odpowiednich faktów i dowodów na ich poparcie (uprawdopodobnienie dla uzyskania zabezpieczenia roszczeń).

Stawiane Naczelnej Izbie Aptekarskiej zarzuty wymagają indywidualnego odniesienia do przesłanek odpowiedzialności za działania godzące w dobre imię oraz za działanie sprzeczne z zasadami uczciwej konkurencji, czemu powódka nie sprostała. Wyjaśnienia wymaga przede wszystkim legitymacja czynna oraz bierna stron postępowania w odniesieniu do roszczeń wynikających z różnych

podstaw prawnych. Wątpliwości Sądu budzi przy tym odpowiedzialność pozwanej za dopuszczenie się czynów nieuczciwej konkurencji. Niejasne są także odniesienia treści przekazów do powódki jako przedsiębiorcy i prowadzonej przez nią w określonym zakresie działalności gospodarczej. Nie można uznać za wystarczające prostego wskazania treści oświadczenia rozpowszechnianego przez pozwaną na jej stronie internetowej, bez wyjaśnienia jakich podmiotów lub ich produktów ono dotyczy (i w jakim zakresie).

Z motywów pozwu nie wynika, czy powódka chroni swoje dobra osobiste, dobra swego wyłącznego współnika, zgodność z prawem i dobrym obyczajem handlowym swego działania, czy też oferowany przez nią produkt. Uzasadnienie nie rozdziela przedmiotów ochrony i nie definiuje odpowiednio względem każdego z nich bezprawnego (lub sprzecznego z dobrym obyczajem handlowym) działania pozwanej mającego stanowić naruszenie dóbr osobistych i/lub czyn nieuczciwej konkurencji.

W odniesieniu do roszczeń wynikających z art. 18 ust. 1 u.z.n.k. powódka nie wykazała spełnienia przez pozwaną przesłanek dopuszczenia się czynu nieuczciwej konkurencji, a w szczególności prowadzenia przez Naczelną Izbę Aptekarską działalności podlegającej ocenie w relacjach konkurencji rynkowej przedsiębiorców, bezprawności jej działania (w tym zakresie brak jest domniemania). Na gruncie prawa cywilnego, ocena dopuszczenia się naruszenia dóbr osobistych opiera się na zasadzie domniemania bezprawności, dla rozstrzygnięcia o naruszeniu niezbędne jest zdaniem Sądu właściwe, uwzględniające stanowisko Naczelnej Izby Aptekarskiej, ustalenie rozumienia przez krąg zainteresowanych podmiotów treści kwestionowanego oświadczenia. Istotne jest także oddzielenie w treści komunikatu przekazów dotyczących powódki (w komunikacie mowa o spółce G., a nie G. jej produktu oraz innych podmiotów nie będących stronami tego postępowania (tu np. niejasność co do użycia pojęć aptek i marki „G.”). Dla dokonania właściwej oceny naruszenia konieczne jest więc skonkretyzowanie dóbr osobistych przedsiębiorcy i interesów gospodarczych powódki ograniczonych do prowadzonej przez nią samej działalności gospodarczej.

Za nadmierne uproszczenie należało uznać objęcie wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia wszystkich roszczeń pozwu, bez uwzględnienia ich specyfiki, adekwatności względem nich wskazanych sposobów zabezpieczenia oraz różnorodności podstaw prawnych. Należy dodatkowo wskazać, że sposób zabezpieczenia określony w pkt VII. jest niejasny, zbyt ogólny, budzi wątpliwości interpretacyjne i nie nadaje się do egzekucji przenosząc na (niewłaściwy rzeczowo do merytorycznego rozstrzygnięcia o naruszeniu) sąd egzekucyjny ocenę naruszenia w sytuacji, gdyby pozwana dokonała jakichkolwiek zmian w treści kwestionowanego oświadczenia mogących się mieścić (lub nie) w zakresie wskazanym jako sposób zabezpieczenia.

Także oświadczenie objęte pkt VIII. rodzi zasadnicze zastrzeżenia Sądu, zawiera bowiem sformułowanie budzące wątpliwości interpretacyjne: *Prosimy o niekierowane się naszymi wcześniejszymi komunikatami jako nieaktualnymi i dotkniętymi poważną wadą prawną.* W końcowej części zdania wnioskowany sposób zabezpieczenia w zasadzie wyczerpuje roszczenie, czemu sprzeciwia się przepis art. 731 k.p.c.

Wskazane wady i uchybienia pozwu oraz zawartego w nim wniosku o udzielenie zabezpieczenia uniemożliwiły merytoryczną ocenę jego słuszności z punktu widzenia uprawdopodobnienia roszczeń, interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia oraz adekwatności żądanych sposobów zabezpieczenia do działania pozwanej mającego stać w sprzeczności z prawem i/lub dobrym obyczajem handlowym. Z tych względów **Sąd postanowił o oddaleniu wniosku** (*a contrario* art. 730¹ § 2 k.p.c.).